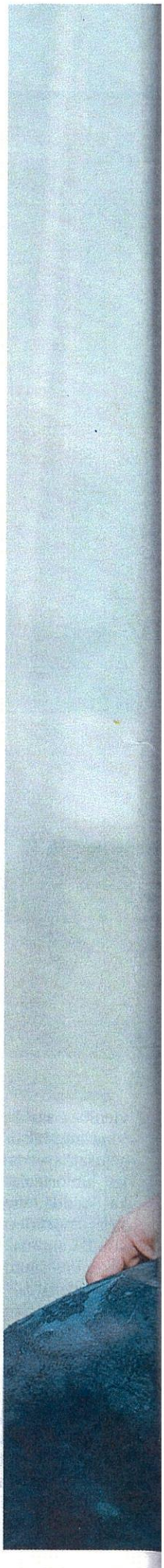
— *Gunita Nagle*

Aija Smirnova

kultūras centra vadītāja

Man ir trīs tautastērpi, ieminas Aija (30), kad esam jau runājuši divas stundas. Vai nepietiek ar vienu? «Pietiek! Bet dzīve vienmēr izdara korekcijas. Pirmo arheoloģisko tērpu darināja mamma un es. Otrais zināmā mērā nāca kā dāvinājums. Mamma kādu kaimiņieni aprūpēja viņas dzīves pēdējā gadā, kā pateicība tika brunču audums. Asa vilna! Ko mamma? Ņem un uzšuj man tautastērpa brunčus. Trešais ir pirktais tautastērps, taču to uzvelku reti – nejūtu kā savējo, nav tik mīļš, lai gan ir glaunāks. Tagad visi runā par Latvijas simtgadi, par Dziesmusvētkiem, par tautasdziesmām. Tas, protams, ir labi. Bet vajag vēl kaut ko.»

Šis «vēl kaut ko» Aijai nozīmē daudz. Viņa atgādina sev un citiem, cik svarīgi, lai aiz visiem redzamās puses būtu arī neredzamā. Piemēram, tas, kā bērns dzied un sajūt tautasdziesmu. Viņa pati, būdama maza, jau domājusi par to, kas ir liels. Vecāmāte skubinājusi saprast, ka tautasdziesma atspoguļo cilvēka dzīves ritmu, atklāj, kāda ir lietu daba, kāda ir pasaules norišu kārtība. Ka tautasdziesma nav jārunā, nav jāskandē, bet tā ir jādzied. Ka melodija atklāj teksta jēgu. Gan priecīgās noskaņas, gan drūmās. Par karu taču jābūt pavisam citai noskaņai.

Kumeliņš gan atnāca,
Kur palika jājējiņš?
Tur palika jājējiņš,
Kur asiņu Daugaviņa.

Aija uzskata, ka bieži vien daudz svarīgāk ir lepoties ar it kā mazām lietām. Ka zirgu nedrīkst ierindot pie mājlopiem. Ka suni nedrīkst dēvēt par mājdzīvnieku

«Kad man mugurā ir vecais tautastērps, kas arī pašas lolots un glabāts, man ir tāda sajūta, ka šos vecos cilvēkus, kas par tēvu zemi stipri domāja, es atkal un atkal pieminu, aizlieku par viņiem labus vārdus.»

Aijai ir arī vecvecmammas baltais lakats. Ceļ godā gan folkloras festivālos, gan gadskārtu svētkos. Ar to stipro sajūtu – vecvecmamma šo lakatu taču ir nēsājusi, nevis turējusi skapī.

Aija bieži iedomājas par brāli Kristapu Ancānu un viņa mūsdienīgās mākslas – kinētiskās instalācijas – darbiem. Pašlaik tie skatāmi mākslas stacijā *Dubulti* Jūrmalā. Arī tur ir sava neredzamā puse, katram sava.

Aija vada Līvānu novada kultūras centru, kura paspārnē strādā divi novada kultūras nami, divi saieta nami un viens tautas nams. Grūti iedomāties viņu darba zābakos un traktorā, vai ne? Ja arī kāds iztēlojas, saista ar teātra spēlēšanu. Bet tas nav teātris, tā ir dzīve! Aijas Oskars ierodas lauku mājā, jautā, kur Aija. Mamma saka: uz lauka. Aizbrauc – jā, viņa ar zemi. Ar īstu traktoru, ar īstu arklu, īstā traktorista tērpā.

Bet nekāda brīnuma nav. Aijai visa bērnība pagājusi vecāku viensētā Drikaines Vārkavas novadā, kur darīti visi lauka darbi, sākot ar lopu ganīšanu un beidzot ar zemes aršanu. Savukārt Oskars strādā savā zemnieku saimniecībā, kur Aiju īpaši priecē jaunais traktors *Valtra* un mūsdienīgais arkls. Tā ir liela lieta, ka sieva var lepoties ar vīra ļoti rūpīgi apstrādātajiem laukiem!

«Arī mani vecāki ir lauksaimnieki. Tētis Zigfrīds Ancāns ir vīrs, kas vienmēr uzskata, ka nav nekā neiespējama – viņš savā apņēmībā ir ļoti spītīgs, bet tā ir labā spītība, baltā spītība. Mamma Astrīda ir ar ļoti labu dzīves garšu, šuj brīnišķīgus tērpus. Turklāt bērnībā augu paplašinātā ģimenē, man daudz ko iedeva ne tikai vecāki un brālis, bet arī vecāmāte, radu pulks, kas uzturējās mūsu mājās.»

Bet kā ceļš aizveda līdz kultūras centra direktores postenim? «Gribējās auļot!» Šie divi vārdi viņai

LĪVĀNI

Kāpēc Līvāni? Es ļoti iemīlējos, bet Oskars nebija ar mieru pārcelties uz Rīgu.

Moto: viss, kas beidzas, beidzas labi. Ja nebeidzas labi, tas nozīmē, ka nekas vēl nav beidzies.

Aija vada Līvānu novada kultūras centru, kura paspārnē strādā divi novada kultūras nami, divi saieta nami un viens tautas nams

pašai izsaka ļoti daudz. Kopš bērnu dienām paticis auļot burtiskā nozīmē. Ar konfekti aizvilina zirgu līdz celmam, no kura var tikt tam mugurā. Nav ne seglu ar kāpšļiem, ne pavadas. Iekeras krēpēs, ja vajag pa kreisi, parausta aiz krēpēm kreisajā pusē, ja vajag uz otru pusi – parausta labajā pusē. Kopš skolas gadiem paticis auļot arī pārnestā nozīmē – dziedāts un dejots uz nebēdu. Un kopš skolas gadiem viņa apbrīno kultūras darbiniekus. Pēc Preiļu Valsts ģimnāzijas studējusi sabiedriskās attiecības Latvijas Lauksaimniecības universitātē, tad maģistrantūrā Vidzemes Augstskolā. Komunikācija un vadība – tāda ir specialitāte. Tas ir laiks, kad licies – visu vajag paspēt! Gan mācības, gan piedalīšanās kultūras un labdarības akcijās, gan sabiedriskie pienākumi.

Dzīves pagrieziena punkts – starts konkursā uz novada kultūras centra direktores amatu. Ir vēl astoņi citi pretendenti. Tāpēc uzvara vēl jo vērtīgāka. 27 gadu vecumā Aija kļuva par vadītāju kolektīvā, kurā ir 64 darbinieki. Laiks darīt! Tagad, kad darbā pagājuši jau trīs gadi, Aija saka – mums ir ļoti laba komanda. Bet kā tā radās? «Pieņēmu darbā bijušos konkursa sāncenšus un uzticos tiem, kas bija kultūras centrā jau pirms manis,» viņa atbild.

Sarunā Aija ik pa laikam pasaka kaut ko tādu, kas dod skaidru vēsti – cilvēks ar saviem stingriem uzskatiem un pārliecību. «Pēdējos gados visu laiku spiež uz spēcīgāku ekonomisko vidusslāni. Bet kāds ir mūsu inteliģences vidusslānis? Vai mēs protam pa īstam dot? Vai mēs protam pa īstam lepoties? Vai mēs protam pa īstam vērtēt – ne tikai kritizēt? Un strādāt kopējai idejai?»

Aija uzskata, ka bieži vien daudz svarīgāk ir lepoties ar it kā mazām lietām. Piemēram, ar sapratni par to, ka zirgu nedrīkst ierindot pie mājlopiem. Ka zirgam kārumu nedod, turot pirkstos – zirgs to paņem ar samtainām lūpām no plaukstas. Ka suni nedrīkst dēvēt par mājdzīvnieku. Viņas tēvam suns Boņuks ir labākais draugs, lielisks līdzgaitnieks. Uzticības persona.

«Es tētim 55. dzimšanas dienā uzdāvināšu zirgu no Tērvetes. Nevis smalko sporta zirgu, bet darba zirgu – pamatīgu un mierīgu. Tēta sapnis ir iemācīt abus savus mazdēlus pareizi jāt ar zirgu. Tie mazdēli ir mani un Oskara bērni: sešgadīgais Jānis Intars un piecgadīgais Ansis Oskars.» ●